

Prawne uwarunkowania wprowadzania do obrotu odmian regionalnych, amatorskich i zasobów genetycznych roślin nie objętych ustawą o nasiennictwie

MGR AGNIESZKA RACHWALSKA

INSTYTUT HODOWLI I AKLIMATYZACJI ROŚLIN PIB ZAKŁAD DOŚWIADCZALNY
GRODKOWICE

Odmiana regionalna

Oznacza populację miejscową, lub odmianę naturalnie przystosowaną do warunków lokalnych, zagrożoną postępującą z czasem utratą różnorodności genetycznej.

Odmiana amatorska

Odmiana amatorska (odmiana odkryta i wyprowadzona do uprawy w szczególnych warunkach) – oznacza odmianę **roślin warzywnych** odkrytą i wyprowadzoną z przeznaczeniem do uprawy w szczególnych warunkach agrotechnicznych, klimatycznych lub glebowych, która **nie ma znaczenia dla towarowej produkcji warzyw**, ale ma znaczenie dla zachowania bioróżnorodności.

Wprowadzenie do obrotu odmian regionalnych

Materiał siewny odmian regionalnych może być wprowadzany do obrotu po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa, wydanej w drodze decyzji, z zastrzeżeniem **art. 110** *wprowadzanie do obrotu materiału siewnego odmian regionalnych w dodatkowym regionie obrotu. wyłącznie w regionie pochodzenia*

Zgoda wydawana jest na wniosek zachowującego odmianę regionalną.

Podstawowe informacje zawarte we wniosku:

- ✓ imię i nazwisko oraz adres i miejsce zamieszkania albo nazwę oraz adres i siedzibę zachowującego odmianę regionalną,
- ✓ nazwa rodzaju lub gatunku rośliny uprawnej w języku polskim oraz nazwę botaniczną;
- ✓ nazwę odmiany regionalnej;
- ✓ położenie i powierzchnię plantacji nasiennej oraz przewidywaną ilość materiału siewnego odmiany regionalnej, jaka może być wprowadzona do obrotu.

Wprowadzanie do obrotu materiału siewnego odmian regionalnych w dodatkowym regionie obrotu

- ▶ Po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa wydawanej, w drodze decyzji, materiał siewny może być wprowadzany do obrotu w innym niż region pochodzenia regionie (dodatkowy region pochodzenia)
- ▶ Ilość materiału siewnego odmian regionalnych wprowadzana do obrotu w regionie pochodzenia oraz w dodatkowym regionie obrotu nie może przekraczać łącznie ilości materiału określonej w decyzji,
- ▶ Zgodę wydaje się na wniosek zachowującego odmianę regionalną.
- ▶ Zgodę wydaje się, jeżeli dodatkowy region obrotu jest porównywalny z regionem pochodzenia pod względem siedlisk naturalnych i częściowo naturalnych dla danej odmiany regionalnej.

Materiał siewny można wprowadzić do obrotu po uzyskaniu pozytywnej decyzji Ministra rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Decyzja określa gatunek i odmianę regionalną, ilość materiału siewnego tej odmiany, jaka może być wprowadzona do obrotu, oraz okres, w jakim wprowadza się do obrotu materiał siewny tej odmiany.

MINISTER
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Warszawa, 10 sierpnia 2022 r.

Znak sprawy: DHR.bz.840.14.2022

Telefon: 22 623 26 12

E-mail: Dorota.Nowosielska@minrol.gov.pl

DECYZJA 5/2022

Na podstawie art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2021 r. poz. 129) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 19 lipca 2022 r. Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin - Państwowego Instytutu Badawczego, Zakładu Doświadczalnego Grodkowice, w sprawie wyrażenie zgody na wprowadzenie do obrotu materiału siewnego odmian regionalnych pszenicy ozimej: *Ostka Gruboziamista Grodkowicka* i *Almari*,

wyrażam zgodę

na wprowadzenie do obrotu następujących odmian regionalnych pszenicy ozimej *Triticum aestivum* L.: *Ostka Gruboziamista Grodkowicka* i *Almari*.

Zgoda jest ważna **do dnia 31 grudnia 2022 r.**

Niniejsza decyzja jest podstawą wprowadzenia do obrotu ww. odmian wyłącznie w regionie ich pochodzenia tj. na terenie następujących województw: małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, śląskie, opolskie oraz dolnośląskie oraz następujących ilościach w przyporządkowaniu do odmiany:

Ostka Gruboziamista Grodkowicka – 7 ton i *Almari* – 12 ton.

Na podstawie art. 107 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.), odstąpiono od uzasadnienia decyzji w związku z tym, iż uwzględnia ona w całości żądanie strony.

Stronie przysługuje prawo zwrócenia się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji, zgodnie z art. 127 § 3 Kpa. Wniesienie skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie może nastąpić po wyczerpaniu wyżej wymienionego środka odwoławczego.

Wnioskodawca uiścił opłatę skarbową w wysokości 10 zł od każdej odmiany.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
telefon: +48 22 250 01 18, e-mail: kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

Ilość materiału siewnego odmiany regionalnej wprowadzonej do obrotu

- ▶ Ilość materiału siewnego odmiany regionalnej roślin rolniczych, na jaką została wydana zgoda, nie może przekraczać wartości procentowych materiału siewnego danego gatunku stosowanego rocznie do zasiewów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla:
  - ▶ rzepaku, jęczmienia, pszenicy, grochu, słonecznika, kukurydzy i ziemniaka - 0,3%;
  - ▶ pozostałych gatunków - 0,5%.

Ilość materiału siewnego odmian regionalnych roślin warzywnych wprowadzonych do obrotu

Nie może przekraczać rocznie ilości materiału siewnego potrzebnego do obsiania powierzchni:

- ▶ **40 ha** dla cebuli, jarmużu, kalafiora, kalarepy, kapusty brukselskiej, kapusty głowiastej białej, kapusty głowiastej czerwonej, kapusty pekińskiej, papryki, cykorii liściowej, cykorii sałatowej, cykorii korzeniowej, melona, dyni olbrzymiej, karczocha, marchwi, sałaty, pomidora, fasoli zwykłej karłowej, fasoli zwykłej tycznej, grochu siewnego cukrowego, grochu zwykłego łuskowego i bobu;
- ▶ **20 ha** dla szalotki, pora, czosnku pospolitego, buraka ćwikłowego, buraka liściowego, kawona, ogórka, dyni zwyczajnej, kopru włoskiego, oberżyny i szpinaku;
- ▶ **10 ha** dla cebuli siedmiolatki, szczypiorku, trybuły ogrodowej, selera korzeniowego, selera naciowego, szparaga, endywii, pietruszki, fasoli wielokwiatowej, rzodkiewki, rabarbaru, skorzonery, roszonej warzywnej, kukurydzy cukrowej i kukurydzy pękającej.

Wprowadzenie do obrotu materiału siewnego odmian amatorskich

- ▶ Materiał siewny odmian amatorskich jest wprowadzany do obrotu w małych opakowaniach.
- ▶ Ilość materiału siewnego odmian amatorskich w małych opakowaniach nie może przekraczać ilości:
  - 250 gramów dla kukurydzy cukrowej, kukurydzy pękającej, szpinaku, bobu, grochu siewnego cukrowego, grochu siewnego łuskowego, fasoli zwykłej karłowej, fasoli zwykłej tycznej i fasoli wielokwiatowej;
  - 25 gramów dla cebuli (grupa Ceba, grupa Aggregatum), cebuli siedmiolatki, pora, czosnku pospolitego, trybuły ogrodowej, buraka ćwikłowego, buraka liściowego, kapusty pekińskiej, ogórka, dyni olbrzymiej, dyni zwyczajnej, marchwi i sałaty;

Informacje o wprowadzonych do obrotu na terytorium RP materiałach siewnych odmiany regionalnej lub amatorskiej

Minister właściwy do spraw rolnictwa przekazuje Komisji Europejskiej informacje o regionach pochodzenia, dodatkowych regionach wytwarzania materiału siewnego danej odmiany regionalnej oraz dodatkowych regionach obrotu tym materiałem, a także, na wniosek Komisji Europejskiej lub właściwych organów państw członkowskich, informacje dotyczące ilości materiału siewnego odmiany regionalnej, a także materiału siewnego odmiany amatorskiej wprowadzonej do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasoby genetyczne roślin nie objętych ustawą o nasiennictwie

Dostęp do zasobów genowych na świecie stał się przedmiotem regulacji prawnych w tym zakresie. Określają one zasady udostępniania zasobów genowych, w tym zarówno prawa jak i obowiązki dawcy zasobów genowych oraz odbiorców tych materiałów.

Konwencja o Różnorodności Biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro stwierdza że państwa mają suwerenne prawa do własnych zasobów biologicznych. Cięży na nich obowiązek ochrony swojej różnorodności biologicznej oraz za zrównoważone użytkowanie własnych zasobów biologicznych.

Postanowienia Międzynarodowego Traktatu o Zasobach Genetycznych dla Wyżywienia i Rolnictwa wprowadzają w życie założenia równego i ułatwionego dostępu do zasobów genetycznych dla wyżywienia i rolnictwa oraz sprawiedliwy podział korzyści poprzez wdrożenie Wielostronnego systemu dostępu i podziału korzyści

Udostępnianie materiałów obligatoryjnie objętych systemem MLS (znajdujących się w Aneksie I do traktatu)

Udostępnianie materiałów z kolekcji zasobów genowych przeznaczonych dla celów naukowych, hodowli roślin oraz edukacyjnych odbywa się na zasadach określonych przez dokument standardowego porozumienia o transferze materiałów genetycznych – SMTA.

Umowa SMTA określa zakres praw i obowiązków obu stron – Dawcy i Odbiorcy materiału genetycznego.

Udostępnianie materiałów genetycznych z banków genów dla rolników, ogrodników i hobbystów w celach innych niż zapisane w traktacie powinno odbywać się na podstawie „Porozumienia o transferze materiału dla celów niekomercyjnych’ zaakceptowanego przez MRiRW, które jest stosowane przez Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB oraz Instytut Ogrodnictwa – PIB. W porozumieniu tym, które ma charakter oświadczenia określony jest zakres w jakim materiał genetyczny może być wykorzystywany przez odbiorcę.

Wszyscy beneficjenci korzystający z zasobów genetycznych, przede wszystkim instytucje naukowe, hodowlane, edukacyjne a także beneficjenci realizujący projekty, w których wykorzystywane są zasoby genetyczne zobligowani są do przestrzegania przepisów w tym zakresie. Podmiotami odpowiedzialnymi za kontrole wykorzystania zasobów genetycznych są Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska